

SZARVASI ÚJSÁG

Hetilap, a társadalom, köz azdaság és iro 'a'om 'r bö'.

ELŐFIZETÉSI ÁR:

Egész évre . . . . . 6 frt. — kr.
Félévre . . . . . 3 frt — kr.
Negyedévre . . . . . 1 frt 50 kr.

Egyes szám ára 12 kr.

MEGJELENIK:

hetenként egyszer **vasárnap.**

Az előfizetési és hirdetési pénzek, úgy a lap s-ellemi részét illető közlemények a szerkesztőhöz Szarvasra küldendők.

A nyílt-térben minden garmondsor dija 25 kr

HIRDETÉSEK

jutányos áron vétetnek fel.

A hirdetések az „Árpád” irodalmi és nyomda intézetbe küldendők. Ugyanitt fizetendők azok díjai.

Budapesten lapunk számára hirdetéseket el fogad Jaulusz Gyula Dorottya utca 11. sz. továbbá A. V. Goldberger, servitatér 3. sz. alatt.

A telepítésekről.

Azt hiszem kedvesen emlékeznek olvasóink vissza a törvényhozó testület azon intézkedésére, mely szerint az állami javadalmakat oda telepítendő polgároknak nagy kedvezményekkel eladta.

Mennyiben fontos ez állami gazdasági ügyünkre, e felől nem szólunk, eléggé meg lön az fejtve a képviselők által.

Mi ezuttal a telepítésről kívánunk megemlékezni.

Szó volt annak idején, hogy a felvidékről, hol a lakosság száma nagyobb mérvű, történik a telepítés azon polgárokkal, kik a mostohán fizető vidékről azért szóllitnak fölmint tót — s esetleg más idegen ajkuak a lakhelyváltoztatásra: mivel korábban olvadnak nyelvileg a magyar nemzet testébe.

Ez első tekintetre nagyon czélszerű eljárásnak átszik, de vizsgáljuk nagyobb figyelemmel vajon: alárjuk e eme nézetet.

Nézzünk szét országunk némely tót ajkuakkal betelepített részén, vajon oly sok évtizeden keresztül meg feleltek-e ama varakozásnak, melyet iránta tápláltunk.

Tekintsük első sorban városunkat Szarvast, vajon Magyarországnak kellő közepén a Kanaán földjén magyarosodtak-e oly mérvben, hogy e nagy figyelmet megérdemelték volna.

Teljességgel nem. Nem tulajdonítjuk ezt a városi polgárok nem akarásának, hanem inkább azon passivitásnak, melyet az egyházi hatóság tanusít folytonosan az iskola iránt akkor, midőn 24 ezer lakossal bíró városunkban egyellen iskola van, hol a tan nyelv a magyar.

Vagy nézzünk más helyeket, nem azt tapasztaljuk-e, hogy inkább a magyar ember volt az, különösen a megelőző tizedekben, ki inkább beolvadt az idegen nemzetiségbe.

Sajnos, de ez így van, a minek különben egyedül mi voltunk okai.

Nem akarjuk ezzel azt mondani, hogy más nemzetiségűt ne telepítsünk, mert hisz Magyarország bel-sejéből magyart a legnehezebb telepíteni. Ragaszkodik azon göröngyhöz, mely apja anyja s általan őse, tetemét rejti magában, ezen tulajdonságból következ-i hető azon nagyfokú hazaszeretet, melyet e fajnál tapasztalt a világ.

Van nekünk magyaroknak egy testükből elszakasztott rész Bukovina, Moldva és Oláhországban. — Ott élnek — sokszor kinlódnak — ezen emberek minden anya nélkül, sovárogyva a hazaföldét látni. — Ott vannak tőlünk elszakadva, mint oáz a Sahara sivatagon várva a szabadítás anygát. Az apa gyermekének mese alakjában adja elő valódi hazájának hol létezését, s azzal zárja be szemét hogy azt még megtalálják.

Micsoda érzés az, haza nélkül lenni, azt csak azok tudják, kik egyszer, vagy másszor több időre hagyták el a hazát. Mit jól esik azon tudatban lenni, hogy a levegő melyet szívunk a föld melyet taposunk hazai. S ezen emberek nélkül tengetik életüket ren élve, hogy valaha azanyaországba jöhetnek.

Egész életükben a missionárus vigasztalja őket táplálva keblökben a haza iránti lelkesedést.

És mi ezen édes testvérünk ellen követünk el hibát, midőn ott hagyjuk őket, holott alföldünk az orosz hősivataghoz hasonlóan néptelen.

Vajon nem első kötelességünk volna-e ezek ide

telepítést meg kísértetni, nem örülne minden ember szíve, midőn ama századokon keresztül kint élő magyarokat mint karavánt látnók sirva vigadni, s leborulni a haza földjére, hogy ott lakhatnak.

Igen ezen embereket ide telepíteni volna a fődolog, nyernénk vele számban és erőben.

Igaz ugyan, hogy társadalmi uton tétetett ez iránt lépés, a mennyiben az ügy — gondolom az írók és művészek körében tárgyaltatott. Hiszem, hogy ezek hazafias kormányunkkal együtt működve végrehajlják a tervbe vett dolgot.

Mind a mellett azonban kevéslem a társadalmi érdeklődést az ügy iránt s óhajtanám ha minden vidék elkövetne társadalmi uton minden lehetőt, amely kérelmezné, hogy betelepítsenek.

Alakuljanak klubok a megyei gyűléseken, ne a a miniszteriumot, hogy ezen tőlünk elszakasztott vé-rünk s hazánkfiaink mihamar idejöhessenek. Vegyék föl az ügyet egyes nagyobb városok, hiszem, hogy rövid szinről-szinre láthatjuk azon embereket, kik annyi idő óta nem szüntek meg nyelvök, nemzetiségökért lelkesedni, s nem szűnnek meg a közös haza jólétéért a magyarok Istenéhez imádkozni.

L. I.

Csarnok.

A kisdovodák viszonya az elemi népiskolákhoz.

(Vége.)

Ha a gyermek ovodába jár, koránjő meg kedve tanuláshoz z iskola meg van azon fáradságtól mentve, hogy a játszás-

hoz szokott gyermeket tevékenységre, tanulásra serkentse. Az ovodából kilépett növendék előtt az iskolai szabályok nem újak, könnyen figyelnek, mert meg tanult engedelmességet, illetve az otthon nevelt gyermek annyira zsarnok környezé-tével szemben, hogy saját akaratán kívül nem ismer más akaratot s így megnehizli a tanító működését azzal, hogy az őt előbb az iskolai figyelemhez szoktatja s csak aztán kezd vele a tanuláshoz.

Kedvvel tanul a növendék, mert szellemi tehetsége nincs elparlagulva s könnyebben fejlődik tovább. Külérzékei gyakorlottabbak, mert szokva van minden tárgyat alaposan meg-szemlélni. Tehetségei könnyebben fejlődnek.

Kézügyességgel bír az írásnál, mert játszva tanulja meg ez ovodában a rajzolásnál a pontok ék vonalak utánzását és elnevezését, p. o. jobbra dülő függélye; stb. vonalt.

Ismeri a számok elnevezését, meg tudja különböztetni a nagyobb mennyiséget a kisebbtől. E célra jó szolgálatot tesz a „Bolny“ féle képeskönyv, melyből játszva tanulja, smerni a számarányokat.

A gyermek kezdetben öntudatlanul, majd később öntudatosan ismerni tanulja a tárgyak neveit, azok alakját anyagát, hasznát, majd összehasonlítást és megkülömböztetést tesz p. o. állat és növény, készítmény és termény közt.

Az ovodai beszéd-és értelem gyakorlat társalgás alakjában eszközölteik és annak nevezeték, mely szinte lényeges mozzanata az iskolai előkészítésnek; mely alkalommal a tanoc el-sajátítja a hangot és a szabatos kifejezést.

Továbbá a szavatok a gyermeket bátor és illedelmes megjelenésre szoktatják s nyelverzékét a szép kifejezésben gyakorolják. A szaválás a gyermekre nézve nagy fontosságú, mert a helyesen felfogott és el-sajátított nyelvalakoknak szószerinti ismélése a gyermek nyelvét sőt szellemét is gazdagítja.

Az ének és zene a kedélyre hat s az ovodában levő gyermeknél meg van adva az alap, hogy kedélye fogékonyá legyen a szép- és jóra. A zene az érzelen nyelve, s mint ilyen a lélekben rökön érzelmeket kelt s nemesíti a kedélyt.

Végül az egészség ápolása és a testi edzésének egyik

T Á R S A G

Egy rút hölgy.

Angolból.

Te a szerencse fia vagy, mondtam György barátomnak, a kivel sok év elfolyta után ismét találkoztam. Te jöttél, láttál és győztél, mint Caesar és végre megnősültél megnősültél a nélkül, hogy komoly akadályokra találtál volna, és a nélkül, hogy azért harcolnod kellett volna. Ah! az én nősülésem története, nem folyt le oly simán mint azt te gondold. Én is álltam már azon ponton, hogy el-választva legyek örökre szeretett Marimtól... Az egy szomorú történet; de mivel úgy sem érdekel téged, hagyjuk és ne beszéljünk róla.

Annál inkább, ha ez neked nehezedre nem esik! be-széli el és közöld velem, mint barátoddal.

Ily hosszú távollét után találkozásunk alkalmával nem akarom megtagadni első kérésedet. Halld tehát.

György következőleg így kezdé beszédét.

Jól tudod, hogy hosszú idő folytán B. kereskedésében

S ben mint üzletvezető főnök voltam alkalmazva. Uramtó B. kereskedőtől barátinak inkább, mint fizetett egyénnek te kinttettem, sőt jobban mondva, a család tagjaihoz számítottam. B. jó barátja volt, rég elhunyt jó atyámnak és azon köteléket, melyet a barátság szeretete összefűzni szokott átruházta egészen reám.

Egy leánya volt, ki a nevelő-intézetet, csak néhány hónappal megjöttem előtt hagyta el. A neve Augusta volt. Már előbb hallottam, hogy a leány nem szép, de igen okos. azért rég vágytam őt megismerhetni. Atyám az első napon bemutatott neki. A mikor a szobába lépett, egy vékony, sovány teremtest pillantottam meg, halovány, csontos arc-czal, melyről az ifjuság egész üdesége hiányzott. A betegség, mely Augusta úgy is nem szép vonásait eltorzította, jobban kilátszott nagy fekete szemeiből, melyek minden lény nélkül tévedeztek a távolba. Úgy irták le nekem e leányt, hogy nem szép; de a rút, az igen rút kifejezés jobban illett reá.

Igen rosszul éreztem magamat mindig — Augusta közelében. Hogyha némelykor helyet foglaltam mellette,

hatalmas eszköze, a torna, szinte sikerrel alkalmaztatik, az ovodában.

Általában az ovodai foglalkozás minden neme oda irányul, hogy a gyermek mintegy előkészítessék az iskolába, s ebből kifolyólag felette hátrányos az, ha a gyermek 6 éves koráig a szülői háznál tartatik.

Azomban a tétel indoklására szükséges, hogy nézzük a kisdedek, illetőleg szülők anyagi helyzetét s így osztályozzuk.

Vegyük a jobbmódnak gyermekeit, mily nevelésben részesülnek ezek a szülői háznál? A felelet az, hogy száz közül egy találkozik, aki megfelelő jó nevelésben részesíti gyermekét; mert többnyire elkényeztetik őt s ebből folyólag kifejlődik benne a dacz, engedetlenség, majdan önző birvágy pajkosság, stb. s ha a gyermek, bár ezen érzelmekkel birva lép az ovodába, de látva hasonló koru társait, hogy mint alkalmazkodnak a rend és a figyelemhez, ő is mérsékli rossz szokását és lassanként megszokja akaratát mások akaratának alá rendelni (Alkalmasak e célra a társalgások.)

Ha a középosztályt tekintjük, itt szinte alig nyer szellemi nevelést a gyermek, a szülők többnyire anyagi gondokkal teendőikkel vannak elfoglalva, sőt a létért való küzdelem keserű kifakadásokban nyer enyhülést, mit látva a gyermek kedélye is ferde irányt vehet s mások jölete iránt az irigység érzete éb. ed fel lelkében.

A legszűkebb néposztálynak majdnem legszükségesebb, az ovoda itt egyáltalában nem nyer nevelést a gyermek a szülői háznál, csak felnő mint a növény; ha talán volna szellemi tehetsége, az elparlagul, mert a szülőknek nincs tehetségük azt fejleszteni, sem idejük, mert az élet fentartás gondjai foglalják el őket. Szántalan eset van ahol a kisdedek felügyelet hiányában esnek áldozatul a halálnak s egyéb szerencsétlenségnek.

Hogy mily nagy a gyermekek halandósági száma, az statiszticailag ki van mutatva, (43 százalékot tesz) Hogy nemzetgazdászati szempontból is mennyire szükséges az ovoda, azt senki nem taradhatja, s így a szülők nyugodtan helyezhetik el gyermekeiket az ovodába.

A köznevelés roppant jelentőségű és mérhetlen horderejű közügynek tekinthető. A tapasztalat elég világosan

mindig kedves Marim jutott eszembe, a kivel már St-be elutazásom előtt esküvőnk napját elhatároztuk.

Ez történt, a mikor Augustával a kertben sétáltam, mindig emlékezni kellett azon szép napra, mely Marimmal összehozott, lelkembe föltűnt szép arca, hogy mint égett akkor: a mikor aikaink legelőször találkoztak. Akkor, mikor Marim arca és ajka eszembe jutott Augustát még rutabbnak találtam. Rettegtem belsőmben, mikor reám mosolygott e leány! Szerencse, hogy kevészer tette azt. És ha mégis némelykor megtörtént az eset, nem az öröm, de a bizonytalan kétség kifejezése volt.

Azon tapasztalatra jöttem, hogy személyem nem közönyös Augusta előtt.

Előszeregettel kereste föl társaságomat, sokat, igen sokat olvashattam ki pillantásaiból. Azért mentől jobban meggyőződtem Augusta szerelméről, annál inkább kerültem az egyfűtlétet vele észre kellett ezen idegenkedésemet venni, mert ő annál inkább iparkodott, annak az ellenkezőjét elérni. De nekem sem lehetett észre venni, az ő szokatlan levertségét.

Egyik nap azt hallottam, hogy Augustza beteg. Atyja is beszélt hogy a leány beteges.

Azon estén, a melyen a leány nem hagyta el a szobát,

adatokat mutat fel annak igazolására, hogy a nevelésnek gondos ápolásától, buzgó, ügyes művelt nevelők képzésétől függ a nemzetnek mind anyagi, mind szellemi felvirágzása, miután a társadalomnak legnagyobb részét azon polgárok képezik, kik a népiskolából kerültek ki.

Igy tehát nem elég, hogy egy pár rokonszarmazásu, érzületű és koru gyermek nevellessék együtt, mert itt egyoldalú nevelés fejlődhetik ki, hanem igen czélszerű, hogy különböző rangú, tehetségű és korú gyermek nevellessék együtt, mert ez a másokkal való érintkezés megbecsülhetlen előnyeit nyújtja.

És végre, ha gyermek foglalkozása közben nem lát társakat maga körül, kik a cselekvésben vele együtt osztoznak s ha nem látja a mások munkásságának az övéhez hasonló, vagy attól elütő eredményét s nem osztozkodhatik örömben és fáradtságban másokkal, többnyire elzsibbad, uuottá lesznek foglalkozásai, értéktelenné lesz előtte vágyainak bár mi nemü kielégítése is, a nem hasonló társaság pedig ferde irányuvá fogja tenni a gyermek fejlődését.

Szükséges tehát, hogy a természet utasításához képest; de a társadalmi élethez szoktatás céljából is az iskolai életre előkészítéskép a kisded társas körben foglalkoztassék

Általában mondhatjuk, hogy a nevelés csak akkor lesz tökéletesen helyes, ha mind az oktatás, mind a nevelés párhuzamosan történik s az egyeniségét tekintetbe vesszük, Csakis így lesz befejezve a legjobb és legnemesebb mű, a nevelés!

Szatmáry Endre.

Hires kutyák.

(Folytatás.)

Egy szerencsétlen pénteki napon a grófot történetesen négy jó barátja látogatta meg félreeső kastélyában. A gróf meghívta őket ebédre, a meghívást elfogadták, s a főszakács utasítást kapott alkamas böjti ebédet készíteni. Délután négy óra volt, a mint ez a rendelkezést kapta, s szerencsétlenségére borjuhuson kívül semmije sem volt. Hogyan készítsen ebből „böjti ebédet?” Ijedelemben minden haja az égnek állott!

meglátogatott engem az orvos. Meglepetve kérdeztem látogatásának célját.

Önnek igen komoly felfedezést kell tennem, felelé az orvos. Lehet, hogy az egész nem ujság ön előtt, de annál komolyab lehet a kevetkezés, Augustza szereti önt.

Én tudtam.

Ő maga vallotta meg ezt nekem. Egy beteg testben, csak beteg lélek lakhatik, és szenvedő sziv. Én orvos vagyok azért kötelességemnek tartom, megtenni mindent, hogy egészségét helyre állítsam annyira, hogy végóráját mentől távolabb tarthassam vissza tőle. Augusta, ha állapota ily rohamosan fordul rosszabbra, nemsokára megszünik lenni.

Ily korán? És nem lehet rajta segíteni? Igen Egy föltétel alatt, melyre csak egyedül ön lehet képes.

Én kérdőleg néztem az orvosra.

Önnek szeretnie kell Augustzát.

Ön lehetlent kíván.

Az csak az ön elhatározásától függ, a lehetlent lehetővé tenni. Önnek el kell hitetni a beteggel, hogy ön által szerettetik. Önnek menyasszonya van, tudom. Az áldozat, melyet az emberi szeretet kíván öntől, annál nagyobbyszerű lesz. Akarja ön meg hozni ezen áldozatot?

„Csak legalább valami halam volna“, mormogott magában mi közben fazékaikat s serpenyőit rakosgatta, ; de még csak beszózott halam sincs ! Cabriole ! Ki kell segítened a hajból !“ Cabriole vette kosarát s nyilsebességgel sietett a kastélyból a városba, már husz perc múlva a halárusnénál volt, hová gazdája küldte. A halárusné, nehogy a szakács kételkedhessen a halak friss voltáról, hat szép angolnát kivéve a vízhől le sem ölte, csak úgy kötötte egy asztalkendőbe s tette a kosárba, Cabriole farkesóválva köszönte s megindult vissza felé.

Szegény gondtalan kutya ! Azt hitte, hogy mai terhe is oly könnyen szállítható, mint a cukor vagy kávé. Egyideig csak nyugodtan viselték magukat az angolnák de sejtették, mily sors vár rájuk s egyik fő a másik után emelkedett ki a kosárból. Cabriole észrevette ezt. Meg volt lepelve ugyan, de nem hagyta azért magát zavarni, hanem morgott s a kosarat rázta, hogy tartalmát lecsendesítse. Nehány percre használt ugyan eljárása, hanem aztán újra elkezeték a halak előbbi játékukat. Most letette a kutya a kosarat s körömtüetésekkel üzte vissza az angolnákat. Ismét csendesen voltak néhány percig és Cabriole akadály nélkül folytathatta útját végre azonban a kosárból is kibúvtak és meg akartak szökni. Erre a kutya dühbe jött szájába vévén egyik angolnát a másik után a kosárba tette, de ép oly gyorsan, mint vesztve az angolnák ismét szétesusztak, míg Cabriole türelmét vesztve egy harapással megölte. Ezek után gyorsan kosarába hányta a halakat és sebesen futott a kastély felé.

Mindez azonban időbe került. A szakács, ki mintha parazson ült volna, nem tudta elgondolni hol maradt a kutya oly soká, egy cselédet elébe küldött, hogy a kesedelem okát megtudja, és ezen egyének köszönhetjük, hogy Cabriole csudálatos eljárását megtudtuk. Természetesen az állat meg lön dicsérve, de ezen idő óta kijáratlaná vált előtte, ha valaki e szót „angolna“ említette elbujt ez esetben egész naphosszat.

Egy harmadik híres kutya, a kiról Richebourg szól, a katonasághoz tartozott. Az első francia császárság idejében minden ezrednek volt kutyája, melynek természetes értelmiséget

a katonák különös ápolás és fegyelem által bámulatosan magas fokra emelték. Mindenütt szedtek a hadsereg számára kutyákat, Lengyel-, Porosz-, Spanyolországban, Hollandiában és Belgiumban ; szelindeket, vizslát, agarat, angolszelindeket, a minőt épen kaptak, de bár honnan származtak is, mind jó francziák lettek.

1807-ben Davoust tábornagy hadtestéből Búga szigetén egy sorgyalog ezred feküdt. Ezen ezrednek egy fekete fehér farku pudlaja melyet volt, Capucin-nak neveztek. Napoleon hirte. en megváltoztatta a hadi... ti tr.ét és a sziget... azonnal el kellett hagyni, mint általában az egész pommerni part vonalat. Minden helyörség, minden egyes őrsapatot vissza vontak, még pedig oly gyorsan, hogy egy egyes őrt, ki egy a kikötő bejárása felt uralkodó domb tetőn állott, ott feledtek. Ezen őrhelyen épen egy fiatal katoná, bizonyos Bonard Firmin állott, Bonard és Capucin igen jó barátok voltak s nagyon gyöngédek voltak egymás irányában.

Épen éjjel volt, mikor a káplár Bonardot őrhelyére vezette. Reggel két órakor várhatta fölváltását s gondolta, hogy aztán öt óráig az őrházban csendesen alhatik. E fölötti örömeben s talán hazájára és a szép Franciaországra gondolva hamar mult az idő.

Már közelgett fölváltási ideje, egyszer csak lépteket hallott. Hallgatózott, „A káplár jönne már fölváltani?“ szólt önmagához, s már készült egy derekas „Qui vive?“ kiáltására. De ismét csendes lön minden, a lépteket nem hallotta közeledni. És még sem tévedhetett ; s ezen felül már ideje is eltelt. Ismét hallgatózott és még figyelmesebben mint az imént. Most kutya ugatást hallott, mindig hangosabban végre egész közel. Felismerte Capucin hangját, minthogy azonban semmi jelt sem látott mi támadás vagy meglepésre mutatott volna, nem tudta elgondolni okát e szokatlan látogatásnak. Mielőtt az okot kitalálhatta volna, a kutya már fölmászott a dombra s hizelegve, ugatva ugrált rá.

— Te vagy Capucin ? szólt Bonard. Örülök, hogy jössz, hanem jobb lett volna, ha a káplárt és a fölváltást magaddal hozod, mert kezdek álmosodni. A káplár órája bizonyos megállt ; idöm okvetlen rég elmu.t.

Mereven néztem a kandallo lángjaiba.

Az orvos távozott, engem magamra hagyott képzeletben a szép és rut arczokkal, melyek váltakozva tűntek fel előttem. Az egyik kedvesen mosolyogva, a másik pedig vigyorgott kegyetlen De ez egy élet ára volt. Nem habozhattam. Másnap az orvosnak beleegyezése nem nyilvánítottam. Az orvos is főnököm házában lakott, Szobája közvetlen Augustza szobája mellett volt, hogy szükség esetén, a betegnek segítségre várni ne kelljen. B. kereskedő akkor nem volt otthon, csak a következő nap várták érkezését. Azon este az orvos által a szobába vezettem, a melyben Augustza feküdt.

Félő léptekkel közeledtem a beteg ágyához. Augustza fel edt, és rám ismert.

György ön hozzám jött ?

A szívem vezérelt ide.

Az ön szive ! Oh az biznyosan másához vezette volna önt.

Ne beszéljen így. Ön szenved és szeret.

Augustza eltakarta arczát az ő sovány, hosszú kezeivel. és csendesen zokogott. Fájdalom kiáltás volt.

Augustza ne sirjon. Hát nem azon okból vagyok e itt, mely önhöz vonzott. Nem hagyhattam volna el épen úgy a várost, minden viszontlátás nélkül.

Én szeretem önt, ha nem is szenvedéllyel, hanem higyelem bensőleg. Augustza megfogta s kezemet erősen dobogó szívéhez szorította.

Mondj „t-nek“, mondá alig hallhatólag.

Ahogy akarod.

Csókolj meg.

Megtettem. Ő átkarolt és a lázrohamban így szólt :

Ah György ! Mily szép vagy te ! És én — nemde ? én mily rút vagyok.

A te szivjóságod, széppé tesz tégedet.

Ő elhallgatott és elárasztotta arczomat forró csókjaival.

Tudom, hogy te már szebb ajakkal váltottál csókokat. Rózsás üde, és nem fonnyadt ajakkal, mint az enyimek.

Hagyjuk ezt.

Igen hagyjuk ezt ! én csak e pillanat boldogságát kívánom élvezni, óh de rég óhajtván vártam már e pillanatra

Augusta most kevésbé látszott rutnak nekem. Arcza a homályban volt, szeméit így látva, szokatlan fényességgel ragyogtak. Azon perczen, melyben Augusta az ő végtelen szerelméről beszélt, zöreje hallatszott. Nehéz léptek közeledtek. Augusta átkarolva tartott engem én

Capucin dühös ugatással felelt, mi különben épen nem volt szokása és ismét ugrálni kezdeti, mint örült az örre.

— Értelek kedves barátom, — szolt nevelve a kalona azt mondog, hogy én is veled tánczoljak, hogy fölmelegedjem nemde? Mily kár, hogy a jelszót nem ismered s hogy puskád nincs! különben mindjárt itt maradhadnál helyet-tem.

Capucin nem hagyott föl az ugatással s bolondúl futkosott körüle. A mint látta, hogy mind ez semmit sem ér, Bonardot először ruhája ujjánál, aztán gallérjánál fogva, rángatta, hogy csaknem lelépte róla egyenruháját. A szeretet és ragaszkodás ily jelét végre mégis megsokalta a katonu; elvesztette türelmét s szegény Capucint durva rugással illette. Szegény állat ordított, amint ily méltatlan bántalmaztatott s így félre értetett s vissza futott néhány lépésnyire, de csakhamar visszatért s nem gondolt barátja haragjával. Nem ugrált ugyan rá, hanem kezét nyalta s kérő tekintettel nézett reá.

— Leszesz csendesen! takaróúsz tovább! parancsolá most Bonard.

S ugy tett, mintha fegyverét fenyegetné. Látván Capucin hogy minden távozásai sem használnak, végre, de még mindig vonakodva s többször visszatekinve távozott. Még jókor érkezett, hogy a kiküldött osztálylyal hajóra szálljon.

E közben négy óra lett, tehát a katonu őrállási ideje már két órával ezelőtt le'elt. A fegyelem tiltotta ugyan őrhelyét elhagyni, azonban az éhség feledtette vele a katonai törvénykönyvet. Fölváltás nélkül távozott.

— Ha megérdemli valaki a főbelövést — mormogott magában, ugy bizonynyal nem én, hanem káplár, ki ugy látszik nem érti szolgálatját és a szegény katonát hat óra hosszáig hagyta őrt állani,

Az őrházhoz megy — de ott egy lélek sincs! Nem tudja mit gondoljon, csak azt hihette, hogy a helyőrség a sziget valamely más részét ment megszállni. Vállára tette fegyverét s megindult ezredjét keresni. Alig haladt kevés távolra, egy parasztot talált földjén dolgozva.

pedig karjaiból kibontakozni akartam. Ezzel az ajtó, egy kulcs segítségével fölnyitattott. Augusta atyja lépett be. Előbb bevégezte dolgait, mint azt tenni reménylette, még azon este hazajött, — gyermekét akarta meglátogatni. A beteg szobája kulcsát mindig vele hordozta, hogy láthassa Augustát a nélkül, nehgy megzavarni kellessen nyugalmát.

B. felhevüléstől remegve hozzám lépett.

Őn visszaél bizalmammal, kiáltá remegő hangon és megbecsteleníti hazamat.

És ebben a pillanában határoztam.

Bocsánat! én holnap meg akartam kérni leánya kezét uram!

Augusta felkiáltott meglepetésében. B, arcza is megváltozott, elveszté fenyegető keserü kinyomatát, mely előbb csaknem ismeretlenné tette.

Ezt önnek, ezen éjjeli látogatás előtt kellett volna tenni. De azért legyen megbocsátva. Holnap majd beszéljünk e tárgyról. Távozzék.

Hogy mily érzéssel távoztam, azt gondolhatod. Minden szép reményeim össze lettek zúzva. Marit örökre elveszteni és örökre egy rút teremtéshez kötve lenni, kit nem szerettem soha.

— Hej, barátom! szolt; nem tudná megmondani, melyik irányban mentek el a franciák.

A paraszt csodálkozva tekintett rá.

(Vége köv.)

HIREK.

— (Nyilatkozat.) A „Békésmegyei Közlöny“ szarvasi rendes levelezője kinyilatkoztatja, hogy a nevezett lap 102-ik számában Krecsányi Ignác szintársulatára vonatkozó közleményt nem ő írta.

— (A szentandrási népkör) f. hó 10-én az öcsödi zenekar közreműködése mellett saját czéljára tánczvigalmat rendez.

— (Kinevezés.) Néher Paula kisasszony a szarvasi polgári leányiskola tanítónője a nagyszőlősi állami polgárleányiskolához rendes tanítónővé neveztetett ki.

— (A békésmegyei) régész-művelődés-történelmi társulat felolvasással kapcsolatos évi rendes közgyűlését a megyei közgyűléssel kapcsolatban f. hó 18-án d. u. 3. órakor tartja B. Gyulan a megyeház nagytermében.

— (A főgyimnáziumban) a tanítás Szept. 4-én 500 tanulóval nyitattott meg, oly szám, melyen — eltekintve néhány mentséges hullározótól — a népesség már telemesen túlmenni nem is fog. A létszámra kétségtelenül mérséklőleg folyt be az ismeretes szigoru határozat a kétszeres tandíj tárgyában; mert ezzel okszerű kapcsolatban látszik lenni a tény, mely szerint az izraeliták száma a tavalyi 103-ról 64-re apadt le. — Említést érdemel a tanári nyugdíjalapra a tanévnyitás alkalmából eszközölt gyűjtés eredménye. Gyűjtetett ugyanis a tanári kar nevében pótvizsgái s részben teljesen önkéntes adományul kézpénzben 224 forint, közte: Thomka László inokai birtokos ur 20. Tóth József makai ügyvéd ur 25, Tötössy

Oh az egy irtózatoss éjszaka volt, mit akkor eltöltöttem.

Reggel B. szobájába ment. Ő Augustához vezetett. Ő látszólag mély álomban feküdt az ágyon. Mi hozzá közeledtünk. Mereven föl voltak nyitva szemei, arcza és ajkai, lek karikákkal környezve. a test jég hideg. Augusta meghalt. Ő véget vetett életének. Az éjjeli asztalon egy hozzám czimzett levél feküdt.

Következő tartalommal:

Kedves György! Te neked nemes a szíved, de én tudom' — hogy az másért dobog. Mi leányok azt felismerjük. Te nekem egy boldog órát szereztél, melyet nem akarok azzal meghálálni, hogy egész életedre boldogtalanná tegyelek. Az enyimnek ugyis vége, egy pár hónappal előbb, vagy utóbb, az nem nagy nyereség lenne. Él boldogul és emlékezzél meg néha a rút Augustáról!

Nándor sz. csanádi jegyző ur 20, Kolozsy András m. berényi birtokos ur 10, dr. Krámer Károly m. berényi orvos ur 10 forintnyi adományai. Ezekhez járul dr. Télesy József úrtól, szintén önként, nyújtott alapítványirat 50 frtnyi értékben előre fizetett 6 százalékos évi kamattal. Köszönettel említendő még, hogy szünet alatt ugyancsak a nyugdíj alapra Kilitán Gyula orosházi számtartó ur 28, Torkos Imre p. Szent tornyai tisztartó ur 25 forintot adományoztak. A fösszeg tehát, melyet ezennel az igazgatóság köszönettel nyugtáz, 327 frtot képvisel.

— (Hymen) Petyován Endre, okleveles gazdasz, a jövő héten vezeti oltárhoz Plavetz Nina kisaszonyt városunkból.

(Jtalo m j á t é k.) Cséky Ilonának, szintársulatunk legkiválóbb drámai művésznőjének f. hó 12-én, kedden jutalomjátéka lesz. A jeles művésznő e célra a „Szerlem bolondjai“ című nagyhatású színműt választá, mely városunkban eddigelé nem adatott elő. Közönségünk bizonyára megragadja az alkalmat leróvni elismerését a kiváló művésznő iránt.

— (Külföldi tudós) a nemzeti muzeumban. Dr. Schiller Henrik gissenini egyetemi tanár és jeles régész a fővárosban tartózkodván, meglátogatta a muzeumot is és a legnagyobb elismeréssel nyilatkozott a muzeum gazdag római feliratos tárgyainak gyűjteményéről.

— (Tizenkét gyilkos.) A fővárosban már évek óta üzletszerűen folyik a gyermek gyilkosság. Egész banda alakult olyan lelketlen asszonyokból, a kik a hozzájok dajkaságba kiadott gyermekeket, különböző módokon megölték. A gyilkosok nyomára egy anya feljelentése vezetett. A vizsgálat folyamán már 12 ily lelketlen asszonyt fedezett fel a rendőrség.

— (A hétfő ilap) ellen mozgalom indul meg a fővárosi hírlapszedők körében és vasárnap tartott gyűlésükben elhatározták, hogy kérvényt nyújtanak be az iói körhöz a vasárnapi munka megszüntetése végett. A hírlapszedők már három évvel ezelőtt is tettek eziránt lépéseket. de akkor az üdvös mozgalom egy-két kiadó makacosságán szenvedett hajótörést.

Szinészet.

— Krecsányi Ignác szintársulata által a lefolyt héten a következő darabok adattak elő: Vasárnap a „Millimári“, Almási Tihamérnak a népszínház által 1000 frankkal jutalmazott népszínműve, mely tudvalevőleg a népszínház tagjaira van szabva. Az élénk meséjű darab, mely színészeink által ügyesen adatott elő, tetszést aratott közönségünk előtt. Cséky Ilona — a társulat legkiválóbb drámai színésznője — Rébi szerepében ezúttal is megmutatta, hogy a művészi alakítás a kisebb szerepet is jelentékennyé teheti. Sz. N. Demjén Mari, mint Vera élénk játékával s

ügyesen előadott dalaival méltó elismerést aratott. A nők közül ki kell még emelnünk Medgyaszai Evelint (Fini) s Závodszy Terézt, (Tini) kik az elkényeztetett, nagyrafitó vendéglős-kisasszonyokat igen ügyesen adták. Boros pékmes-ter szerepében Németh József, a társulat komikusa, nem a legotthonosabban mozgott, maszkja sem volt megfelelő, tekintve azt, hogy nagyon fiatalosan nézett ki. holott hatvanas korú egyént kellett volna ábrázolnia. Ez alak pedig méltó volna arra, hogy vele oly tehetséges színész, mint Németh. behatóbban foglalkozzék. Abonyi (Ferencz) igen jól oldotta meg szerepét, — ugyszintén Latabár is, mint Herschel. Csatar Győző Sajtár Mihályból minden áron sváb alakot akart faragni, holott erre semmi szükség sincs. A szenvedélyesebb jeleneteknél rendszerint fel is hagyott a svábos kiejtéssel, nehogy veszélyeztesse a helyzet komolyságát. A kísérlet tehát dugába dőlt a mi igen tanulságos a t. szereplőre. A mellékszereplők jól mozogtak, s a gyufa-dallal áltá'áros tesszést arattak. — Hetfőn a „Nagyzás hőbortja“ Rosen Gyula vigjátéka, vagyis jobban, bohózata adatott. Németh József, a nagyravágyó Ringheim bankár szerepében tehetségét teljes érvényére emelte. Mellette Boránd Gyula, a társulat ezen nagytehetségű tagja tünt ki a reális felfogásu Walter szerepében. Somló, mint Henrik, választékos játékával aratott elismerést, s Abonyi Gyula, dr. Ander igen hálás szerepében nagy otthoniassággal mozgott. Cséky Ilona (Ringheim Mari) ezúttal is kitűnő alakításának adta jelét, s Krecsányiné Konrad szerepében igen szeretetreméltóan ábrázolta a szeleburdi fiut, ki a honyodalom főtényezője. Medgyaszai Evelin s Závodszy Teréz, ugyszintén Váczy Vilma teljesen megfelelték szerepeiknek, szóval az előadás igen sikerülnek mondható. Kedden „Donna Juannita“ Souppé Ferencz operette-je adatott. A közönség nem tudott felmelegedni a szaggatott meséjű s kevésbé dallamos operetten. holott a szereplők mindent megtettek a darab érdekében. Cserváry Ilona igen kedves alakot adott René hadapród szerepében, s Vadnay Vilma mint Petrita teljesen megfelelt a szerepéhez csatolt várakozásnak. A férfiak közül különösen ki kell emelnünk Érczy Ferenczet a társulat jeles tenoristáját, ki úgy énekével, mint játékával méltó tetszést aratott. Szerdán Beaumarchais „Sevillai borbély“ adatott. A szerepek jó kezekben voltak. Németh, mint Bartholó, Latabár, mint Figaró, feladatukat művészi felfogással oldották meg. Abonyi Almaviva szerepében hévvel mozgott, s Boránd pompás Don Basilio volt. Krecsányiné Rosina szerepében tehetségét maga teljében mutatta be, a közönség teljes elismerése mellett. Csőtörtőkön „Serge Panin“ Ohnet György hatásos színműve adatott. Somló Sándor a czimszerepben művészi hatást kellett. Játéka mindvégig az öntudatos, nagyobb szabásu alakítás színvonalán mozgott jelölül valódi hivatottságának. — Gy. L., De... .. itásával... .. v j, lebilincselé a közönség figyelmét. A v j ot n-szenvedélyes, átérzett játékával megrázó hatást gyakorolt, olyat, minőt csakis a művészet teremő ereje kelthet. A többi szerepek is jó kezekben voltak. Krecsányiné, mint Jeanne, Medgyaszai Evelin, mint Micheline, — mint mindég — ezúttal is sikerrel oldották meg feladatukat. Németh József a tág lelkiismeretű Herzogat kitűnően adta; Abonyi Cayrol szerepében erőteljes alakot nyújt s a többi szereplők is biztos, átgondolt játékokkal nagyban hozzá járultak az előadás sikeréhez. Pénteken a „Tékozló“ című, „látványos tündérrege“ adatott Raymond Fernándtól. E darabot szívesen elengedtük volna. Nagy színpadon

hol a külső színi hatás minden, eszköze rendelkezésre áll: van talán értelme az efféle látványosságoknak; de nálunk, hol, e részben, igen szerények az eszközök: kár effélékre vesztegetni az igényeket.

Tarkaságok.

Egy öreg ur fiatal hölgygel beszélget.

— Mai nap több ékszerrel viselnek a fiatal nők mint az én időmben, — mondá, — hanem egyet nagyon ritkán látok. mégis rajtok.

— Milyen ékszer az?

— A gyűszű!

Bölcs tanács a nőkhöz:

— En edd, hogy férjed legyen a családban a fej, mert ő okosabb nálad, de úgy vigyázz, hogy te légy a nyak és arra fordítsd a főt, merre neked tetszik.

D... gy szép botja van. Találkozik vele Péter.

— Ugyan kedves barátom, örökre leköteleznél, ha e botot, barátságos örök emlékül neked adnám.

— Szívesen megtenném, de nagyon jól ismerlek, — tudom, hogy ha öcséd elkéri, azonnal oda adnád neki már pedig csak azért, hogy tulajdon rajta, nem adom oda, inkább megtartom.

— Esküszöm harátom, becsületesre fogadom, hogy nem adom oda öcsémnek.

— No látod, ha te még az öcsédnek sem adnád oda olyan kívánhatod az, ha én — te-e-e-é-j-m.

Nyiltér.

LUSZTIG JOHANNA,

KOHN IGNATZ,

Szarvas,

Mező-Túr,

jegyesek.

Felelős szerkesztő és kiadótulajdonos:

Sipos Soma.

H i r d e t é s e k.

B R O G L E J Ó Z S E F

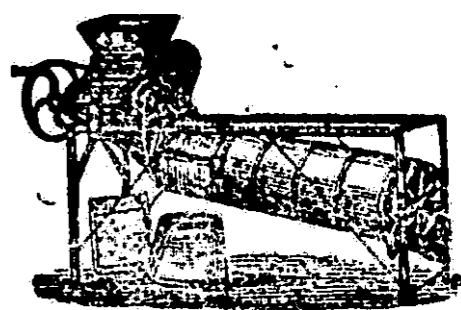
gép és rostalemez gyára Budapesten

Gyár: váci út az osztr. államvaspálya közelében. **Raktár:** váci körút 68 sz.

Ajánlj aminden gazdasági kiállításon kitüntetett, javított gyártmányait mint:

Trieuroke. változó tával
Tisztítógépeket szelelővel
Különlegességeket **malmok** számára
28.46° szabó-mazot **hármasek**

Csépőgép-rostákat lyukasztott és hasított emezeket

vas, acél, és horganyból, valamint mindennemű gazdasági gépek és szereket.

Árjegyzékek kívánatra ingyen.

Földeladási hirdetés.

Az id. Boczkó Károlyné szül.
Pillipinyi Johanna tulajdonát

képező

gazdasági épületekkel elátott

378. holdnyi

Csabacsüdi földbirtok,

mely egészen szántó

szabadkézből örökáron

eladóvá tételik.

A feltételek megtudhatók

ifj. Boczkó Károly

urnál

P.-Csabacsüdön.

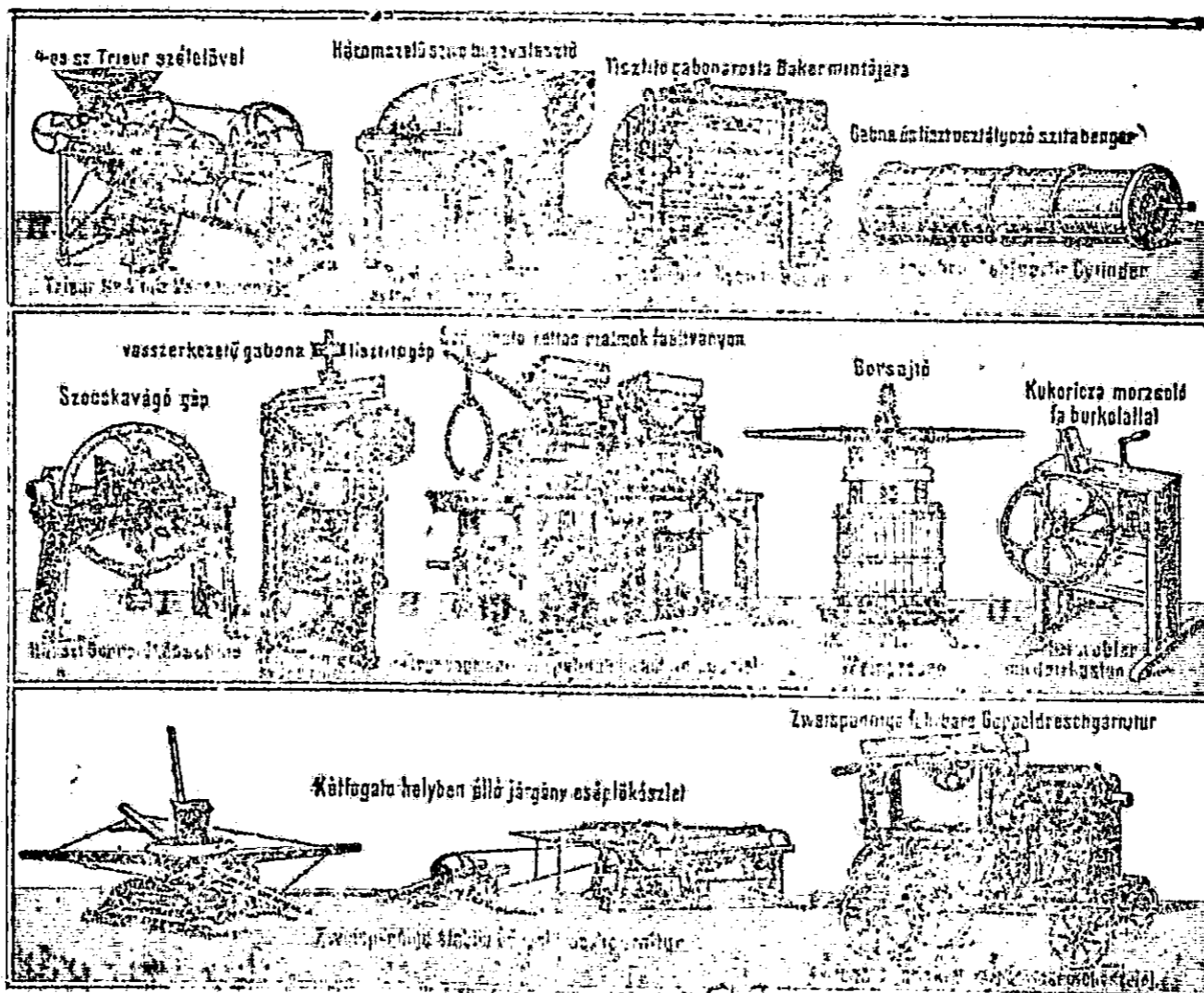
GUTJAHR és MÜLLER Budapesten

Első budapesti Trieur, rostalemez és gazdasági gépgyár (ezelőtt BROGLE J. és MÜLLER

a Margit-hid közelében

ajánlják szolid szerkezetű és javított gyártmányukat, mint:

- Tieurök gazdasá számára
- Járgány-cséplőgépek.
- Szelelő-rosták.
- Kukoricza-morzsolók.
- Szeeskavágók,
- Borsajtók.
- Különlegességek malmok számára.
- Duplamalmok.
- Malom trieur-hengerek.
- Gabona osztályzó hengerek.
- Koptató-gépek.
- Daraválasztó-gépek.
- Tarások, Detacherők.

- Malom-alk. trészek, u. m
- Transmissiók
- Szijkerekek
- ROSTALEMEZEK:
- Cséplőgéprosták.
- Liszthengersizíták.
- Koptató lemezek.
- Ráspolylemezek.

Árjegyzékek kívánatra ingyen és bérmentve,

Gyári iaktár és képviselőség Szarvason Elefant Pá urnál.